Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Pedrera Berta-Galeria de Quars

El Papiol

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Camí de la Pedrera Berta, s/n
Emplaçament	Al vessant nord-oest de la Serra de Roques Blanques, al sud de la Riera de Rubí.
Alçada:	64

Coordenades:

Latitud:	41.45853
Longitud:	2.01528
UTM Est (X):	417760
UTM Nord (Y):	4590128

Classificació

Número de fitxa	08158 - 135
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Contemporani
Segle	XVIII-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	La mina avui està abandonada.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08157A00100001
Autoria de la fitxa	Juana Maria Huélamo Gabaldón
Data de registre de la fitxa:	dc., 17/10/2018 - 02:00

Descripció

Pedrera que es troba al vessant nord-oest de la Serra de Roques Blanques, entre els cims de Puig Madrona i de Puig Pedrós de l'Obac, al sud de la Riera de Rubí, entre els termes municipals de Sant Cugat del Vallès i El Papiol. Des del punt de vista mineralògic, la Pedrera Berta constitueix un punt de referència important degut a l'excel·lent qualitat dels exemplars de fluorita octaèdrica de color verd que hi apareixen. Explota actualment una granodiorita biotítica d'edat tardi-hercianiana en la qual hi ha encaixats dos filons de direcció NE-SO. constituïts fonamentalment per fluorita en galena, la esfalerita. Aquests filons foren objecte d'explotació pel sistema de galeries a principis del segle XX. És el "Geòtop 337 pedrera Berta (Vallès Occidental)" de la Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient i Habitatge. Direcció General del Medi Natural. La fluorita, el seu principal mineral, s'utilitza com a fundent en la fabricació d'acer, en la indústria del vidre i l'esmalt. En els últims anys, la seva pedra ha servit de base per a carreteres, autopistes, vies de tren i altres i nombroses obres.

Observacions:

La pedrera Berta és considerada el bressol de la mineralogia catalana i el jaciment de minerals més visitat de Catalunya.
Ha estat el lloc de pràctiques dels futurs geòlegs de diverses universitats, sobretot per l'extens registre mineralògic que en ella es troba.
En un inici la mina es declarà per a l'explotació de ferro, però la intenció dels propietaris era extrere'n galena argentífera. La proporció de plata resultava massa baixa, i finalment, el principal aprofitament seria la fluorita.
Aquest mineral ha donat fama mundial al jaciment i, en concret, la seva flourita és coneguda en el món dels col·leccionistes com "la fluorita del Papiol", essent molt apreciada, sobretot la de color verd intens.
Des de fa molt temps, però sobretot des de les darreres dues dècades, nombrosos col·leccionistes i mineralogistes han cercat amb insistència aquest mineral tant per objectius de recerca científica com comercial, fet que ha dut a l'espoliació sistemàtica del jaciment. Tant pel seu color verd intens com per la singularitat dels seus cristalls (cares octaèdriques amb arestes truncades, a més de moltes combinacions cúbiques diferents), la "fluorita del Papiol" ha esdevingut un dels minerals més emblemàtics de la mineralogia catalana i és coneguda per col·leccionistes d'arreu del món.

Història

La Pedrera Berta és considerada en alguns cercles mineralògics com el bressol de la mineralogia catalana. La seva accessibilitat i sobretot el seu extens registre mineralògic va facilitar el coneixement i popularitat d'aquest indret. En l'actualitat és probablement el jaciment de minerals més visitat de Catalunya, tot i tractar-se d'una explotació privada en actiu.
La mina Berta, ara pedrera Berta, es troba en els terrenys que foren comprats el 1908 per Damián Cardoner (per això la mina va prendre el nom de la dona d'en Cardoner, el propietari (Faura Arís, 1996: 279).
El primer document que es coneix sobre els terrenys de la mina correspon a l'any 1784. A finals del segle XIX, van ser adquirits pel Jaume Abat i Trabal. Una part passà als propietaris de Can Calopa i l'altra, als descendents del baró d'Esponellà.
El 1900, Jaume Abat i Trabal, era el propietari de la mina que aleshores es deia Elisenda, amb patent de plom, que finalment es va obtenir dos anys després. La mina passa per compra de Josep Calopa al baró d'Esponellà, que era aleshores el propietari dels terrenys.
El 1908 la mina era de Damián Cardoner. Entre els anys 1908 i 1913 s'arribaren a fer fins a 8 concessions d'ampliació del territori de la mina, entre els termes de Sant Cugat, Rubí i El Papiol, a excepció de la mina Matilde, que quedava exclusivament dins el terme del Papiol.

En un principi se n'extreia ferro i una mica de plata.
A mitjan de la segona dècada del segle XX, es troba un important aqüífer que cap a la dècada de 1970 ja subministrava aigua a les poblacions veïnes (Pérez, 2014).
La seva explotació va comportar l'arribada d'un important contingent d'inmigració peninsular.

Bibliografia

Faura Arís, A. (1996) L'Abans del Papiol. Recull gràfic 1890-1960. Ed.: Efadós. Col·lecció: Baix Llobregat. El Papiol. Fitxa del Geòtop.
García Borràs, F.(s.d.) Geòtop 337 pedrera Berta (Vallès Occidental). Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient i Habitatge. Direcció General del Medi Natural. http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrim…
Pérez de Pedro, P. (2014). "El complex Mina Berta". Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí. Rubí Centre d'studis Rubinencs., nú. 63, any 33.

